

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Čj.: 146 21/99-005 043
Signatura: an6cs104

Oblastní pracoviště č. 14
Okresní pracoviště Ostrava

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Škola:	Základní škola Ostrava, Gebauerova 8 702 00 Ostrava
Identifikátor ředitelství:	600 145 140
Ředitelka školy:	Mgr. Svatava Tomisová
Zřizovatel:	Město Ostrava, Městský obvod Moravská Ostrava a Přívoz, Prokešovo nám. 8
Příslušný školský úřad:	ŠÚ Ostrava, Matiční 20, 729 00 Ostrava
Termín inspekce:	7. - 8. leden 1999
Inspektor:	Mgr. Vladislav Vančura
Předmět inspekce:	Posouzení činnosti školy ve vybraných částech dle § 18 odst. 3, 4 zákona č. 564/1990 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Řízení školy
Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá:	Povinná dokumentace školy stanovená v § 38a odst. 1 písm. a), b), d), e), f), g) a h) školského zákona č. 258/96 Sb., písemné materiály ředitele školy z oblasti řídicí, organizační a kontrolní činnosti, používané tiskopisy vysvědčení, rozhodnutí o odkladu začátku povinné školní docházky a dodatečném odkladu školní docházky

ZJIŠTĚNÉ SKUTEČNOSTI A JEJICH HODNOCENÍ

1 Koncepční záměry, plánování výchovně vzdělávacího procesu

Ředitelka Základní školy Ostrava, Gebauerova 8 (dále jen "ŘŠ" a "škola") předložila dlouhodobé koncepční záměry v písemné podobě jako samostatný materiál školy z 2. září 1996.

Ve výroční zprávě za školní rok 1997-98 je uvedeno, že se škola a její pedagogičtí pracovníci zaměřují na přípravu dětí k bezproblémovému začlenění do vzdělávacího procesu, mimoškolní činnost v odpoledních kroužcích, výchovné působení na žáky, pozornost dětem s poruchou učení a propagaci školy v regionu.

Škola se v průběhu školního roku řídí podle plánů práce na školní rok. Do života školy významně zasáhly události, k nimž došlo na začátku července roku 1997, na závěr prvního roku působení současné ŘŠ ve funkci. Plány ŘŠ týkající se dlouhodobých

koncepčních záměrů musely být přehodnoceny, protože v průběhu července a srpna 1997 (ale i po větší část následujícího školního roku) musely být odstraňovány následky povodně, která citelně školu postihla. Díky fyzickému nasazení ŘŠ a dalších pracovníků školy v prvním období po opadnutí vody se podařilo úspěšně zahájit výuku v úplném rozsahu určeném vzdělávacími programy.

Od školního roku 1998-99 je ve škole zřízena přípravná třída. Navštěvují ji děti, které neovládají český jazyk na úrovni, jež by jim umožňovala relativně bezproblémový start v první třídě.

Oblast koncepčních záměrů školy a plánování výchovně vzdělávacího procesu má spíše nadprůměrnou úroveň.

2 Odborné a pedagogické řízení

2.1 Organizační struktura

Širší vedení školy se sedmnácti třídami a dvěma odděleními školní družiny je tvořeno kromě ŘŠ její zástupkyní (jmenována v únoru 1997) a výchovnou poradkyní (ve funkci od roku 1990). Porady širšího vedení školy jsou svolávány podle potřeby alespoň jednou týdně a účastní se jich i zástupci učitelů 1. stupně.

Kompetence zástupkyně ŘŠ, výchovné poradkyně i pedagogických pracovníků jsou stanoveny písemně. Ve škole byly zřízeny metodické orgány.

Řád školy pro žáky obsahuje ustanovení, která regulují chování žáků ve škole, jakož i ustanovení týkající se docházky do školy, zacházení s učebnicemi a školním majetkem, ochrany zdraví a bezpečnosti, úkoly žákovské samosprávy a služeb ve třídách. Všechna ustanovení se zabývají povinnostmi žáků. V řádu nejsou výslovně přímo zmíněna práva žáků. Na některé drobné nepřesnosti v řádu školy byla ŘŠ upozorněna. Celkově lze tedy říci, že práva a povinnosti žáků nejsou v řádu školy zachyceny ve vyvážené formě.

Při škole není zřízena rada školy. Pracuje však v ní sdružení rodičů s registrací.

Organizační struktura školy je spíše nadprůměrná.

2.2 Personální struktura

V školním roce 1998-99 pracuje ve škole 23 pedagogických pracovníků (ŘŠ, zástupce ŘŠ, 18 učitelů, 1 asistentka přípravné třídy a dvě vychovatelky školní družiny). Kromě výše zmíněných pracovníků je členkou sboru jedna učitelka, která čerpá v současné době mateřskou dovolenou.

Kvalifikovaných učitelů, tj. učitelů s předepsanou odbornou i pedagogickou způsobilostí, je šestnáct. Ze čtyř učitelů bez způsobilosti pro výuku v základní škole již tři zahájili studium učitelství na vysoké škole. Aprobovaně odučené hodiny představují na prvním stupni cca 70 %. Přibližně stejné procento představují aprobovaně odučené hodiny na druhém stupni. Dle přehledu předloženého ŘŠ je zajištěna stoprocentní aprobovanost výuky českého jazyka, matematiky, tělesné výchovy, přírodopisu, hudební výchovy a chemie. U občanské výchovy jde o 88 % aprobovaně odučených hodin. Aprobovanost výuky výtvarné výchovy dosahuje 50 %. Ostatní předměty jsou učeny neaprobovaně.

Asistentka přípravné třídy absolvovala kurs pedagogického minima.

V dvou odděleních školní družiny pracují dvě vychovatelky, z nichž pouze jedna vystudovala obor vychovatelství pro školní družiny.

Jádro pedagogického sboru je stabilizované. V posledních dvou letech odešel pouze jeden pedagogický pracovník (na jinou školu). Nekvalifikovaní pedagogičtí pracovníci nahrazují pracovníky v důchodovém věku. Jelikož většina z nich zahájila vysokoškolská učitelská studia, lze hodnotit tuto výměnu pozitivně.

V pedagogickém sboru převažují pracovníci ve věkové skupině od 45 do 55 let (10 pracovníků). Pracovníci ve věkové skupině do 35 let představují rovněž početně významnou skupinu (8 pracovníků). Ve skupině pracovníků od 35 do 45 let se nachází menší počet pracovníků, a sice pouze čtyři. V kategorii pracovníků v důchodovém věku je pouze jeden pedagogický pracovník.

Složení učitelského sboru je z hlediska vzdělávacího programu spíše příznivé. Stabilita sboru je nadprůměrná. Personální podmínky spíše nadprůměrné.

3 Kontrolní systém, kontrola a hodnocení

ŘŠ vypracovala materiál s názvem Organizační a ekonomické informace pro školní rok 1989-99. Obsahuje kromě jiného kvalitní plán hospitací a kontrol a kritéria pro přiznání odměn a osobních příplatků pro všechny pracovníky školy. Seznámila s ním pracovníky školy.

Hodnocení a klasifikace žáků probíhá ve většině případů v souladu s obecně stanovenými pravidly obsaženými ve vyhlášce o základní škole.

Dne 23. února 1998 musely tři žákyně školy podstoupit komisionální přezkoušení. V jejich případě měla škola postupovat odlišným způsobem. Šlo totiž o žákyně, které nemohly být na konci 1. pololetí klasifikovány. ŘŠ má v takovém případě stanovit náhradní termín klasifikace (do dvou měsíců). Podklady pro klasifikaci lze v takových případech získat běžným způsobem přímo ve vyučovacích hodinách. Komisionální přezkoušení je v takových případech zbytečné, a navíc nemá oporu ve vyhlášce o základní škole. Zákonní zástupci žáků by mohli tento způsob přezkoušení odmítnout. Jde totiž o náročnou, stresující zkoušku. Další komplikace by se objevila, pokud by zákonní zástupci po vydání vysvědčení požádali o komisionální přezkoušení podle § 11 odst. 3 vyhlášky č. 291/1991 Sb.

V roce 1997 vystavila ŘŠ dvě rozhodnutí, podle nichž žákyně školy opakovaly ročník ze zdravotních důvodů. Tato rozhodnutí nemají žádnou oporu v platných předpisech. Vyhláška č. 291/1991 Sb., kterou je škola povinna dodržovat, nezná pojem opakování ze zdravotních důvodů. Žádosti rodičů o opakování ročníku ze zdravotních důvodů, které byly přiloženy k oběma rozhodnutím, nemají žádný právní účinek. Rozhodnutí ŘŠ o opakování ročníku není možno zdůvodňovat předchozím rozhodnutím pedagogické rady. Tato záležitost nemůže být rozhodována v pedagogické radě, protože podmínka pro postup do vyššího ročníku je přímo stanovena v § 10 odst. 7 vyhlášky č. 291/1991 Sb., o základní škole.

Ve skutečnosti šlo o případ, kdy nebylo možno žákyně klasifikovat na konci 2. pololetí. Měl tedy být ŘŠ stanoven náhradní termín pro klasifikaci a obě žákyně měly podmíněně (případně až do 15. října) navštěvovat vyšší ročník. Obě žákyně měly právo na stanovení náhradního termínu pro klasifikaci. I když se stanovení náhradního termínu zdálo být pouhou formalitou, nemělo být právo žákyň ignorováno.

Podle zápisu z 11. listopadu 1998 měla pedagogická rada schválit udělení ředitelských důtek a 2. či 3. stupňů z chování. Jde zřejmě o chybnou formulaci. Pedagogická rada projednává udělení ředitelské důtky, ale neschvaluje je, tedy nerozhoduje o jejich udělení. Pedagogická rada nerozhoduje ani o hodnocení chování 2. či 3. stupněm.

Kladně je hodnoceno využívání širšího slovního hodnocení. V této oblasti škola plní mezi zákonnými zástupci žáků svou úlohu informační.

Kontrolní systém školy včetně hodnocení pracovníků ŘŠ je nadprůměrný. Hodnocení žáků pedagogy je průměrné.

4 Informační systém - vnitřní a vnější

Zápisy pedagogických porad vedené na jednotlivých listech jsou podrobné. Pro školní rok 1998-99 je plánováno pět pedagogických rad. Provozní porady organizuje vedení školy podle potřeby. Vyučující zpracovávají pro ŘŠ zprávy o prospěchu a chování třídy v čtvrtletní frekvenci.

Pracovníci školy mají zaručen přístup k potřebným sdělením v kanceláři školy a ve sborovně.

Žáci a jejich zákonní zástupci jsou o aktuálních událostech ze života školy informováni pomocí zápisů v žákovských knížkách a v sešitech. Škola pořádá čtyři třídní schůzky v průběhu školního roku. Významný je školní časopis Sovička. V řadě případů byli zákonní zástupci informováni nepřesně (viz bod 3 této zprávy).

Vnitřní informační systém školy má nadprůměrnou úroveň. Vnější informační systém je hodnocen jako průměrný.

5 Vedení povinné dokumentace

Povinná dokumentace ve smyslu § 38a zákona č. 258/1996 Sb. je vedena.

ŘŠ předložila kromě samotného rozhodnutí o zařazení do sítě škol i listiny, na jejichž základě bylo rozhodnutí o zařazení realizováno.

Škola používá schválené tiskopisy vysvědčení.

Třídní dokumentace je vedena. Katalogové listy však nezachycují vždy přesně počátek a průběh povinné docházky žáka. Chybějí například podstatné údaje o počátku školní docházky (odklad nebo dodatečný odklad).

Rovněž bylo nutno konstatovat na základě zápisu v katalogovém listu, že žák I. N. byl po ukončení 4. ročníku v školním roce 1996-97 zařazen k 1. září 1997 znovu do 4. ročníku, třebaže jej řádně absolvoval, jelikož dosáhl stupně hodnocení "prospěl". K tomuto pochybení došlo v době, kdy se ŘŠ musela zabývat odstraňováním následků povodně. Žák I. N. přestoupil z jiné školy a jeho katalogový list došel zřejmě až dodatečně. Závěry pedagogicko-psychologické poradny (opět nešťastná formulace "opakování ze zdravotních důvodů") a údaje poskytnuté rodiči při přihlášení žáka byly v časové tísní mylně interpretovány.

Přehled odkladů školní docházky s kopiemi protokolů rozhodnutí je evidován v neočíslovaném sešitě. Při rozhodování o odkladech školní docházky nerespektuje ŘŠ vždy znění § 34 odst. 2 zákona č. 258/96 Sb. Vydala totiž rozhodnutí na základě odborného posouzení vystaveného klinickým psychologem. Odborné posouzení vystavené klinickým psychologem není v zákoně uvedeno.

Při kontrole rozhodnutí o odkladu školní docházky bylo zjištěno, že v řadě případů vydala ŘŠ rozhodnutí o odkladu až po začátku školního roku, kdy už žáci měli navštěvovat I. třídu. Pro odklady provedené září roku 1996 (tedy těsně po nástupu ŘŠ do funkce) by snad ještě bylo možno přijmout argument, že ŘŠ napravovala to, co její předchůdkyně neudělala v řádném termínu. Odklady provedené až v září a říjnu se však objevily i v letech

1997 a 1998. Zákonným zástupcům, kteří ignorují svou povinnost nechat dítě zapsat v řádném termínu, je vlastně poskytována dodatečná omluva pro porušení zákona.

Vedení dokumentace školy má průměrnou úroveň.

6 Plnění učebních plánů, popřípadě jiných schválených učebních dokumentů

V školním roce 1998-99 pracuje škola v 1. - 8. ročníku podle vzdělávacího programu Základní škola (čj. 16 847/96-2 z 30. dubna 1996). V 9. ročníku je posledním rokem realizován plán čj. 18 730/91-20. Učební plány se shodují s předloženým rozvrhem hodin. ŘŠ byla upozorněna na porušování vyhlášky č. 291/1991 Sb. při nasazení šesti hodin v pátečním rozvrhu III. třídy a v nasazení osmi vyučovacích hodin v rozvrhu VII. třídy ve dvou dnech v týdnu. Ještě v průběhu orientační inspekce byl změněn rozvrh hodin a porušení vyhlášky bylo tedy odstraněno. Zároveň byla ŘŠ upozorněna na nepřipustné krácení vyučovací hodiny výtvarné výchovy v III. třídě, jejíž podstatná část byla věnována přesunu žáků na výuku plavání. Rovněž přestávky mezi odpoledními vyučovacími hodinami není možno krátit na pět minut.

Učitelé postupují ve výuce podle učebních osnov a podle tematických plánů, jež na jejich základě zpracovali.

Nabídka volitelných předmětů je promyšlená. Bere v úvahu potřeby žáků i možnosti školy. Ve škole nejsou zřízeny nepovinné předměty. Bylo by vhodné některé z úspěšných zájmových útvarů převést od příštího školního roku mezi nepovinné předměty.

Individuální výuka integrovaných žáků je realizována vyučujícími ve skupinách, jelikož není zatím možno (z personálních důvodů) dodržet rozsah doporučený pedagogicko-psychologickou poradnou.

V školním roce 1997-98 byl realizován pobyt žáků v škole v přírodě.

Plnění učebních dokumentů je hodnoceno jako průměrné. Nabídka individuální volby vzdělávacích aktivit je spíše nadprůměrná.

7 Efektivnost využívání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem k účelu jejich poskytnutí a vzhledem ke schváleným učebním dokumentům

Finanční prostředky přidělené školským úřadem a zřizovatelem umožňují realizovat vzdělávací program školy a zabezpečují provoz školy.

Navíc ŘŠ spolu s rodičovským sdružením úspěšně posiluje rozpočet školy a její vybavení pomůckami pomocí prostředků získaných od příznivců školy. Významné byly pro školu finanční prostředky přidělené zřizovatelem ve formě grantu na mimoškolní činnost v roce 1997.

Efektivnost využívání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem k schváleným učebním dokumentům je nadprůměrná.

ZÁVĚRY

Inspekce zjistila porušení obecně závazných právních předpisů (viz bod 5 této zprávy). Další méně závažné nedostatky byly odstraněny ŘŠ v průběhu inspekce. Pro práci inspektora byly vytvořeny dobré podmínky.

ŘŠ získala podporu zřizovatele, rodičovské veřejnosti a pedagogického sboru. V době jejího působení ve funkci byla realizována rozsáhlá rekonstrukce suterénu školy po povodni v roce 1997. Další finanční prostředky získala škola úspěšnou účastí v projektech zaměřených na rozvoj základního školství.

Doporučení pro ŘŠ:

- projednat koncepci školy s nově zvolenými představiteli městského obvodu;
- zkvalitnit práci třídních učitelů s katalogovými listy tak, aby přesně, úplně a nezpochybnitelně vypovídaly o průběhu školní docházky každého žáka;
- převést některé ze zájmových kroužků od příštího školního roku mezi nepovinné předměty (pokud výuku v nich bude zajišťovat kvalifikovaný učitel);
- projednat s představiteli městského obvodu problémy spojené s nástupem dětí do prvních tříd s cílem dosáhnout vydání závazné vyhlášky o spádových obvodech škol v městském obvodu;
- řád školy upravit tak, aby jeho znění respektovalo Úmluvu o právech dítěte.

Celkově je řídicí práce ŘŠ hodnocena jako spíše nadprůměrná.

razítko

Podpis inspektora:

Vladislav Vančura v. r.

V Ostravě dne 21. ledna 1999

Přílohy: ---

Inspekční zprávu jsem převzala dne 26. 1. 1999

razítko

Podpis ředitelky školy Svatava Tomisová v. r.

Dle § 19 odst. 8 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy - zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Na vědomí

Adresát	Datum předání / odeslání zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel: Město Ostrava, Městský obvod Moravská Ostrava a Přívoz, Prokešovo nám. 8	1999-02-05	146 60/99-005043
Školský úřad: ŠÚ Ostrava, Matiční 20, 729 00 Ostrava	1999-02-05	146 61/99-005043
Rada školy:	není zřízena	

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. ČŠI	Text
1999-02-04	146 57/99	Ředitelka zaslala připomínky.